

TRAJNICE

Kar preživi vitovsko burjo, bo preživelo povsod

Ko se je sonce dvignilo čez ramena Trnovske planote, se je rosa na hostah zalesketala v srebrnih odtenkih in pogled skozi blago zasenčen tunel je na vsakem koraku presenetil z drugačno zeleno prosojnostjo listov. V vrtnariji za vzgojo trajnic Golob-Klančič pridelujejo te rastline na najvišjih terasah pod pobočjem, da jih sonce doseže nazadnje, saj se v naravi in vrtovih najboljše počutijo v senci visokih dreves.

Pripeljali smo se tako visoko, da se očem razkrje dobršen del spodnje Vipavske doline, čez obronke Krasa se plavi morje Tržaškega zaliva, na terasah pod nami pa leži sesto vljanka barv, ki jih lahko ustvarijo samo rastline v jasnem jutru. Lončki z njimi namreč na proizvodnih terasah, kakor jim pravijo, stojijo pod milim nebom, občutljivejšje varuje le protitočna mreža, tiste, ki to potrebujejo glede na naravno rastišče ali stopnjo razvoja, pa tudi mreža za senčenje. Kakor pravi gosti teljica Jožica Golob-Klančič, ki je vrtnarijo zasnovala pred petindvajsetimi leti skupaj z možem, morajo biti sadike trajnic, name njene vrtovom in javnim nasadom, vzgojene asketsko in v navadni vrtni zemlji.

Je za trajnice prednost, da niso vzgojene v dolini, vprašam. Pravzaprav je njihova največja prednost tu gori, da trpijo, se v en glas zasmejita gospa Jožica in njena hčerka Mojca Rehar Klančič, ki zdaj vodi vrtnarijo. »Mojca večkrat reče, da kar preživi našo burjo, bo preživelo povsod, jaz pa pravim, če preživi

rastlina v deset centimetrov globokem in devet centimetrov širokem lončku zimsko temperaturo -10 stopinj Celzija (celo -16 °C smo imeli) in burjo, ki brije z več kot sto kilometri na uro, bo lepo uspevala povsod v Sloveniji. Ker so v lončkih tako rekoč vse korenine na zunanji temperaturi, to pomeni ekstremnejše razmere, kot jih imajo trajnice, posajene v tla na znamenitem Babnem polju. Podobno je s poletnimi skrajnostmi.«

Pomen matičnega nasada
Njihova vrtnarija v Vitovljah je bila že ob ustanovitvi leta 1991 specielizirana samo za trajnice. Te hortikulturna veda razume kot rastline, ki ne olesenijo, v našem podnebjju prezimijo na prostem in živijo vsaj tri leta. »V povojnem času je bilo znanja o njihovi uporabi v vrtovih zelo malo, tudi v državah z razvitejšo vrtno kulturo so bile v

času pomanjkanja v stroki potisnjene v stran, v mestnih in podeželskih vrtovih pa se je nekaj tistega, kar se je dalo razmnoževati v domačih razmerah, ohranilo: gospodinje so tudi pri nas gojile plamenke, potonike, v loncih hoste, poznali so nekatere perunike, pa srčki so zelo stari. Najprej pa so te rastline gojili v samostanskih in grajskih vrtovih. V Angliji, kamor se je stekalo hortikulturno bogastvo z vsega sveta, se je s trajnicami razvilo pejsažno oblikovanje vrtov.« Kot krajinska arhitektka v svobodnem poklicu je Jožica

Zgoraj: Hoste se najboljše počutijo v svetli senci pod visokimi drevesi, zato jih v vrtnariji senčijo s temu namenjeno mrežo.

1. Rumeni blatnik raste po vsej Sloveniji tudi v naravi: v jezerih, ribnikih in počasi tekočih rekah.

